POLITIE NEDERLAND

NL

BARRIÈREMODEL KINDERPORNO

Barrières en interventies ten behoeve van de aanpak kinderporno
Programma Verbeteren Aanpak Kinderporno (PVAKP), Oktober 2011

«waakzaam en dienstbaar»

POLITIE

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Aanleiding

1.1 Inleiding

Kinderporno is een fenomeen dat vele aspecten omvat. Het is een delict dat zowel in de 'echte' wereld plaatsvindt, in de vorm van seksueel misbruik van kinderen ten behoeve van de productie van kinderporno, als in de virtuele wereld. Online zijn daders actief in het downloaden, het benaderen ('groomen') van kinderen als ook het verspreiden en commercieel aanbieden van kinderpornografisch materiaal.

Deze daders zijn zeer divers. Ze handelen vanuit uiteenlopende motieven en gaan verschillend te werk. Waar sommige daders over zeer geavanceerde kennis van ICT beschikken, zijn er ook daders die zich minder soepel bewegen in de virtuele wereld. Er zijn daders die zeer actief zijn in diverse netwerken, maar er zijn ook daders die meer solistisch te werk gaan. Ook de situatie waarin de daders zich bevinden is niet eenduidig te omschrijven, of het nu gaat om de gezinssituatie, hun leefomgeving of hun werkveld / beroep.

Kortom, in de aanpak zien we ons geconfronteerd met een breed scala aan daders waarbij elke dader acteert vanuit weer een andere context, met een eigen motivatie en werkwijze. Om deze daders een halt toe te brengen is het nodig om op een slimme manier in het kinderpornoproces[1] in te grijpen die aansluit bij de modus operandi en motieven van de individuele dader.

1.2 Essentie barrièremodel

Om effectief te kunnen ingrijpen in het kinderpornoproces is het nodig zicht te krijgen op het proces dat die dader doorloopt als ook op de persoon van de dader zelf. Wie is die dader, waarom doet hij wat hij doet en welke keuzes maakt hij om tot het bezit, de verspreiding of zelfs de productie van kinderporno over te (kunnen) gaan? Alleen door antwoord te vinden op dergelijke vragen kan er ook gericht ingegrepen worden ter voorkoming van (recidive of escalatie van) kinderpornodelicten. Het is nodig om het kinderpornoproces te ontleden. Immers als je een inschatting kunt maken van de stappen die een dader doorloopt of zou kunnen doorlopen, kun je ook daarop anticiperen in de aanpak. Dat is de essentie van het barrièremodel. Een dergelijk model kan helpen om de aanpak daadwerkelijk in lijn te brengen met de beoogde focusverschuiving voor de aanpak naar producenten van kinderporno (misbruikers) en slachtoffers. Zoals gesteld kom je met een barrièremodel namelijk tot de modus operandi van de dader, maar wordt ook inzicht verzameld in op welke manieren de slachtoffers hierin een rol spelen. Bijvoorbeeld waar zoekt een dader contact met een kind (werkomgeving, online e.d.)? En hoe gaat hij daarbij te werk (groomen van het slachtoffer)? Het is dan ook mogelijk om het perspectief om te draaien en te bedenken op welke manier en wanneer het (potentiële) slachtoffer in bescherming genomen kan worden (vb. door permanente screening van medewerkers die met kinderen werken) of zichzelf kan beschermen (vb. door in te zetten op het vergroten van de weerbaarheid van jongeren m.b.v. bewustwordingscampagnes en scholing). Bij het nadenken over barrières moeten we dan ook niet voorbij gaan aan de (potentiële) slachtoffers en de interventies die bovendien al aan de voorkant genomen kunnen worden ter preventie van slachtofferschap.

1.3 Oorsprong barrièremodel Kinderporno

Bij de instelling van de Taskforce kinderporno en kindersekstoerisme door de Minister van Justitie (Hirsch Ballin) op 6 november 2009, werd als een van de taken van de Taskforce (artikel 4) benoemd: het ondersteunen van de programmatische aanpak met het behulp van het barrièremodel. De Taskforce heeft het barrièremodel omarmd en onderdeel gemaakt van haar Plan van Aanpak.

[1] Met 'het kinderpornoproces' wordt bedoeld alle stappen die een dader doorloopt om tot (een van) de kinderpornodelicten over te gaan, te weten het zich toegang verschaffen tot kinderpornografisch materiaal, het verspreiden van kinderpornografisch materiaal en de vervaardiging van kinderpornografie. Tevens maakt het ontdekken van de geaardheid onderdeel uit van het kinderpornoproces, omdat de dader al in die fase bewust of onbewust de basis legt voor mogelijke vervolgstappen die leiden tot het plegen van kinderpornodelicten.

Bij aanvang van het Programma Verbeteren Aanpak Kinderporno (PVAKP) in 2008 werd het belang van een goede ketenaanpak onderstreept. Al in het eerste programmaplan van het PVAKP stond opgenomen dat er een barrièremodel kinderporno ontwikkeld moest worden. Hiermee kon het logistieke proces van kinderporno geanalyseerd worden ten behoeve van de ontwikkeling van instrumenten gericht op de aanpak van de daders.

Eerste ontwikkeling door het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZk):
Deze taak om een barrièremodel te ontwikkelen is diverse keren bij verschillende partners belegd. Onder regie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en in samenwerking met het OM, het ministerie van Justitie en de politie is er vanaf het vierde kwartaal 2010 geïnvesteerd in de ontwikkeling van een barrièremodel kinderporno. Daaruit is een beleidsmatig zeer waardevol product voortgekomen dat inzicht geeft in de stand van zaken en de toekomstige focus voor aanpak, en daarmee een belangrijke aanzet vormt voor de doorontwikkeling van het barrièremodel.

Echter er konden ook lessen worden getrokken uit het proces van totstandkoming van het voorgenoemde barrièremodel. Aandachtspunten waren de beperkte expertise (bijvoorbeeld op het gebied van ICT en gedrag), het aspect van preventie in aanpak en het definiëren van de ketenpartners.

Interventiemodel Amsterdam-Amstelland:
Een andere partij die ook heeft geïnvesteerd in de ontwikkeling van een interventiemodel, nauw verwant aan het barrièremodel, is politieregio Amsterdam-Amstelland. Op basis van een aantal brainstormsessies waarbij o.a. inbreng was georganiseerd vanuit de politie Amsterdam-Amstelland en van vertegenwoordigers van de vierhoek Amsterdam-Amstelland, zijn een dertigtal interventies geformuleerd die op hoofdlijnen zijn uitgeschreven. Deze interventies moeten bijdragen aan het verstoren van het delict kinderporno, de opsporing (en vervolging) van daders en waar mogelijk de bescherming van slachtoffers. Het PVAKP heeft kennis genomen van dit document en de resultaten zo optimaal mogelijk geïntegreerd in het nieuwe landelijke barrièremodel kinderporno.

Voortzetting PVAKP:
Het PVAKP heeft sinds het tweede kwartaal van dit jaar ingezet op een verdere doorontwikkeling van het barrièremodel waarbij is getracht deze leerpunten te integreren.
Het doel van dit document is om inzicht te geven in het kinderpornoproces en de mogelijkheden daarbinnen om barrières op te werpen voor de dader. Dit document kan dan dienen als een eerste aanzet voor (een intensivering van) de ketenaanpak om de aanpak van kinderporno naar een hoger niveau te tillen in een holistische en integrale benadering van dit fenomeen. Hiertoe is het nodig om op basis van dit document in overleg te treden met de diverse ketenpartners en over te gaan tot een verdere uitwerking van de interventies.

Deze interventies zijn overigens gebaseerd op de input van de diverse deelnemers aan de brainstormsessies en weerspiegelen daarmee niet direct de voorziene koers vanuit het PVAKP/ de politie. Bij een aantal van de genoemde interventies zijn in dit stadium nog vraagtekens te plaatsen voor wat betreft de haalbaarheid en werkbaarheid, bijvoorbeeld in verband met juridische kwesties en digitale consequenties. Er kan dan ook niet genoeg benadrukt worden dat in samenwerking met de benoemde partners een verdere uitwerking van de interventies noodzakelijk is. Op basis van die verdere uitwerking zal mogelijk worden geconcludeerd dat een aantal interventies niet uitgevoerd dient te worden. Bij die interventies in het model waarbij nu nog (vanuit het PVAKP) sterke vraagtekens bestaan, is een vraagteken geplaatst.

Hoofdstuk 2: Methode

Zoals gesteld omvat de essentie van het barrièremodel het inzicht in de momenten en aspecten binnen het kinderpornoproces waarop ingegrepen kan worden om het te doorbreken of in ieder geval te frustreren.

2.1 Wetsartikel 240b als uitgangspunt

Het is daarbij van belang dat er eenduidigheid bestaat over wat wel en niet onder dit kinderpornoproces wordt verstaan. Daarom is er voor gekozen om uit te gaan van de delicten zoals beschreven in artikel 240b van het Wetboek van Strafrecht:

> **Titel XIV. Misdrijven tegen de zeden**
> **Artikel 240b**
>
> 1. **Met gevangenisstraf van ten hoogste 4 jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft degene die een afbeelding- of een gegevensdrager, bevattende een afbeelding – van een seksuele gedraging, waarbij iemand die kennelijk de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, is betrokken of schijnbaar is betrokken, verspreidt, aanbiedt, openlijk tentoonstelt, vervaardigt, invoert, doorvoert, uitvoert of in bezit heeft of zich d.m.v. een geautomatiseerd werk of met gebruikmaking van een communicatiedienst de toegang daartoe verschaft.**
> 2. **Met gevangenisstraf van ten hoogste 8 jaren of geldboete van de vijfde categorie wordt gestraft degene die van het plegen van een van de misdrijven, omschreven in het eerste lid, een beroep of een gewoonte maakt.**

De delicten die als uitgangspunt zijn genomen, zijn dan logischerwijs: het bezit, het toegang verschaffen tot, de verspreiding en vervaardiging (productie) van kinderporno.
Er is echter voor gekozen om nog een stap binnen het kinderpornoproces toe te voegen, en dat is het ontdekken van de geaardheid. Hieronder valt het erkennen en/of herkennen van een seksuele voorkeur voor kinderen, het zoeken van informatie (hulp, tips e.d.) en het contact leggen met gelijkgestemden (om diverse redenen). Er kan niet voorbij worden gegaan aan het feit dat er ook interventies aan de voorkant gepleegd kunnen worden op het gebied van preventie om te voorkomen dat (potentiële) daders overgaan tot strafbare handelingen. Daar het in deze processtap nog niet gaat om strafbare handelingen is het interventierepertoire echter beperkt.
Dit neemt niet weg dat er geïnvesteerd kan worden in de kennisopbouw over pedofielen en hun seksuele voorkeur om een beter begrip te krijgen van deze (potentiële) daders en hun motieven om wellicht wel over te gaan tot een strafbare handeling. Deze kennis kan van belang zijn voor de aanpak (strategie bepalen). Daarnaast is het van belang personen met een dergelijke seksuele voorkeur niet puur repressief te benaderen maar hen ook de hand te bieden in de vorm van hulpverlening om zo de drempel tot strafbare handelingen hoog te houden.

2.2 Borging kennis en expertise

Om uit te komen bij de relevante aanknopingspunten voor de aanpak van kinderporno, is het van belang om gebruik te maken van de kennis en ervaring van ketenpartners die met dit fenomeen, de daders en/of (potentiële) slachtoffers te maken hebben. Uitgaande van de lessons learned uit het proces van totstandkoming van het barrièremodel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, is er daarom voor gekozen om in de (door)ontwikkeling

van een landelijk barrièremodel kinderporno uitdrukkelijk in te zetten op borging van voldoende kennis en expertise. Hiervoor werd onder andere een aantal brainstormsessies georganiseerd met ketenpartners uit diverse werkvelden en/of met verschillende ervaring.

2.3 Book of Crime - VPP

Tijdens deze brainstormsessies is dankbaar gebruik gemaakt van de ondersteuning van de Voorziening voor Product- en Procesontwikkeling (VPP)[2].
Het VPP heeft middels de werkmethode Book of Crime getracht om in samenwerking met de deelnemers aan de sessie, het fenomeen kinderporno uiteen te rafelen. Door in de huid van de dader te kruipen en door zijn ogen te kijken is geprobeerd antwoord te krijgen op vragen rondom de activiteiten die de daders uitvoeren om succesvol te zijn. De werkwoorden die inherent zijn aan de verschillende stappen binnen het kinderpornoproces, vormden daarbij het uitgangspunt. Voor een uitwerking van het fenomeen in werkwoorden, zie bijlage 2.

2.4 Brainstormsessies

De brainstormsessies hebben plaatsgevonden in de maand juni 2011. In vier afzonderlijke sessies is getracht om steeds vanuit een specifiek kennis- en expertiseveld het kinderpornoproces te ontleden. Daarna is in een samenvattende reviewsessie gereflecteerd op de input en uitkomsten van de sessies tot dan toe.

Deelnemende specialisten en inhoud van de brainstormsessies:

1. Allereerst heeft er een sessie met medewerkers van de politie en het Openbaar Ministerie plaatsgevonden. Daarbij zijn de kaders geschetst van een concept model (de processtappen) en is er vanuit een opsporingsperspectief gesproken over op te werpen barrières.
2. Tijdens een thematische sessie met experts op het gebied van ICT/ digitaal is er verder ingezoomd op de 'wat en hoe' vragen rondom het kinderpornoproces en de manieren waarop er vooral in de online wereld interventies gepleegd kunnen worden om het daders moeilijk te maken om kinderporno te downloaden of te verspreiden.
3. In een brainstorm met deskundigen op het gebied van gedrag, seksualiteit en pedofilie is er met name gediscussieerd over de persoon van de dader, zijn/haar motieven en de manieren waarop er ingegrepen kan worden zodat er barrières voor deze dader ontstaan, bijvoorbeeld in preventieve zin.
4. Tenslotte is in een laatste thematische sessie met onder andere beleidsmedewerkers van diverse organisaties gesproken over de tot dan toe bedachte en nieuwe interventies, de rollen van ketenpartners hierin en mogelijke barrières.
5. In de reviewsessie die op 6 juli 2011 heeft plaatsgevonden zijn deze interventies gepresenteerd in een concept barrièremodel waarin werd getracht om het kinderpornoproces zoals een dader dat zou kunnen doorlopen, weer te geven. Hierop werden constructieve feedback en opmerkingen ingebracht en er werden zelfs nog nieuwe barrières en interventies bedacht in aanvulling op de voorgaande sessies.

Uitgangspunten brainstormsessies

Tijdens de sessies is gesproken over de processtappen die een (potentiële) dader doorloopt of kan doorlopen, om daarmee een analyse te maken van het logistieke proces. Daarbij is ook gesproken over zedenmisdrijven met minderjarigen zoals verwoord in artikel 248 van het Wetboek van Strafrecht (o.a. 'grooming') aangezien deze nauw verwant zijn aan kinderporno. Om zicht te krijgen op de dader was het van belang om dergelijke zeer nauw verwante delicten niet bij voorbaat opzij te schuiven. Mogelijk vertellen zij immers iets over de motieven, strategie

[2] VPP biedt zich aan als kennispartner aan een ieder die zich met INRICHTEN binnen de Nederlandse Politie bezig houdt.

en het handelingsrepertoire van een dader. Grooming kan bijvoorbeeld een belangrijk aspect zijn in de modus operandi en strategie van een dader om tot een kind te komen ten behoeve van seksueel misbruik en de vastlegging daarvan op beeld. Als onderdeel van het kinderpornoproces is dit dan ook terug te vinden in het model, echter de focus ligt specifiek op kinderporno.

Naast het inzichtelijk maken van de verschillende processtappen is er informatie verzameld over de mogelijke op te werpen barrières en in te zetten interventies. Hierbij is steeds uitgegaan van twee invalshoeken, namelijk te plegen interventies op daders en handvaten die geboden kunnen worden aan (potentiële) slachtoffers en hun omgeving. Bovendien is getracht om interventies te bedenken op drie verschillende niveaus, te weten preventie, repressie en voorkomen recidive of hulpverlening. Op deze manier is getracht het probleem holistisch (vanuit diverse gezichtspunten) te benaderen.

Belangrijk om hierbij nog te benadrukken is dat men tijdens de sessies steeds is gestimuleerd om 'out of the box' te denken. Dit is inherent aan een brainstorm en de doelstelling van de sessies was immers niet alleen om het kinderpornoproces te ontrafelen, maar ook om met (nieuwe) interventies te komen waarop mogelijk ingezet kan worden in de aanpak. Juist omdat beoogd word om een holistische aanpak te hanteren in gezamenlijkheid met diverse partners uit verschillende werkvelden, is het van belang om los te komen van alleen de gangbare (politie) interventies.

2.5 Aanvullende gesprekken

Aanvullend op de bovengenoemde sessies is er een aantal individuele gesprekken gevoerd met (keten) partners om ideeën uit te wisselen over de aanpak en om input te genereren voor het barrièremodel vanuit hun ervaringen in de praktijk. Zo heeft er overleg plaatsgevonden met een aantal medewerkers van de Reclassering en het Cosa-project[3]. Daarnaast is tijdens een aantal bijeenkomsten met Mijn Kind Online gesproken over het barrièremodel vanuit hun kennis en expertise, o.a. op het gebied van jongeren en internet. Tenslotte is er met een medewerker van team 13 DOK (medeopsteller van het document 'Naar een barrièremodel inzake kinderporno') gesproken over het model zoals dat door Amsterdam-Amstelland is ontwikkeld als ook over (de verhouding met) het te ontwikkelen landelijke barrièremodel. Deze medewerker heeft ook deelgenomen aan de brainstormsessie (beleid).

2.6 Relevante documenten / bronnen:

Tevens is dankbaar gebruik gemaakt van een aantal documenten/bronnen waarin reeds aanbevelingen dan wel suggesties voor interventies ten behoeve van de aanpak van kinderporno worden gedaan. Deze documenten zijn als volgt:

- Model Ministerie Binnenlandse zaken
  Allereerst is dankbaar gebruik gemaakt van de eindrapportage barrièremodel zoals dat door het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgeleverd.
- Interventiemodel politie Amsterdam-Amstelland
  Daarnaast zijn de interventievoorstellen uit het document van Amsterdam-Amstelland overgenomen in het nationale barrièremodel kinderporno, met uitzondering van een aantal interventies die eerst nader onderzocht dienen te worden. Het uitgangspunt achter beide documenten komt immers (gedeeltelijk) overeen[4], namelijk het presenteren van een aantal interventies ten behoeve van de aanpak van kinderporno.
- Commissie Gunning
  Er is kennis genomen van de rapportage van de Commissie onderzoek zedenzaak Amsterdam / Commissie Gunning, en de aanbevelingen zijn bestudeerd en meegenomen in de verwerking van de input t.b.v. het barrièremodel.

[3] Cosa is een methode die erop is gericht om zedendaders veilig te laten terugkeren in de maatschappij. De essentie bestaat uit het vormen van een cirkel van vrijwilligers rondom een veroordeelde zedendelinquent voor ondersteuning, samenwerking en aanspreekbaarheid om zo recidive te voorkomen.

[4] Het landelijke barrièremodel kinderporno gaat primair uit van het kinderpornoproces zoals dat in de sessies ontleed is, vervolgens zijn daar barrières en interventies (met beoogde partners) aan gekoppeld. De uitwerking van de interventies is echter geen onderdeel van dit document en dient in samenwerking en overleg met de relevante (keten)partners nog plaats te vinden t.b.v. de (besluitvorming over) implementatie.

- Rapportage BNRM / KP
  Hetzelfde geldt voor de eerste rapportage kinderpornografie van het Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Kinderporno (BNRM/KP) dat op 12 oktober j.l. werd gepresenteerd. Voor zover de aanbevelingen niet al aansloten bij de interventies zoals die geformuleerd waren naar aanleiding van de verschillende brainstormsessies en gesprekken, is getracht deze een plek te geven in het totaal aan voorgestelde interventies dat gepresenteerd wordt met dit barrièremodel.

Hoofdstuk 3: Het barrièremodel

In het vorige hoofdstuk is de werkwijze rondom de ontwikkeling van het barrière-model uiteengezet. In dit hoofdstuk zal de uitkomst van dit proces, te weten het barrièremodel, verder worden toegelicht.

3.1 Processtappen barrièremodel

Zoals toegelicht is er bij de ontwikkeling van het barrièremodel primair uitgegaan van de verschillende stappen die een dader binnen het kinderpornoproces doorloopt of zou kunnen doorlopen. De exercitie met werkwoorden diende daarbij ter ondersteuning van de inventarisatie van dit logistieke proces.
Deze werkwoorden zijn besproken, naast elkaar gelegd en uiteindelijk in het barrièremodel gebundeld in een aantal processtappen.
Deze zijn als volgt gedefinieerd:

- Ontdekken geaardheid
- Toegang verschaffen tot strafbaar materiaal (bekijken, bezit, verzamelen, invoeren van kinderporno)
- Verspreiden van strafbaar materiaal (aanbieden, uitvoeren)
- Vervaardigen van strafbaar materiaal

Hoewel er zeker een bepaalde lijn waar te nemen is in de 'carrière' van bepaalde pedofielen die zogenaamd 'afglijden' is het van belang te onderkennen dat het barrièremodel geen successief proces suggereert. Hoewel het voorkomt dat daders bepaalde stappen opeenvolgend doorlopen, is dit zeker niet voor alle daders het geval. Zo zijn er daders die in verschillende processtappen actief zijn, maar er zijn ook daders die zich in het geheel beperken tot slechts een (klein aantal) processtap(pen) zoals in het model benoemd.
Het model geeft dan ook alleen aan de mogelijke processtappen, gekoppeld aan de delicten uit het wetsartikel, niet een bepaald traject dat zogenaamd elke dader zou doorlopen.

3.2 Legale en strafbare activiteiten

Elk van deze processtappen omvat een aantal handelingen en activiteiten die een (potentiële) dader onderneemt of zou kunnen ondernemen. Echter niet al deze handelingen zijn per definitie strafbaar. Met name daar waar het gaat om het ontdekken van de geaardheid en het verkrijgen van de benodigde middelen voor het verzamelen, verspreiden dan wel vervaardigen van kinderporno (denk aan aanschaf computer-/ filmapparatuur, internetaccount, encryptiesoftware e.d.) is er nog geen sprake van strafbare handelingen. Dit heeft implicaties voor de aanpak en daarom is ervoor gekozen om de activiteiten onder elke processtap te verdelen in legale en strafbare activiteiten.

3.3 Interventies en partners[5]

Gekoppeld aan deze activiteiten zijn manieren geformuleerd waarop ingegrepen kan worden om op die manier een barrière op te werpen voor de dader dan wel potentiële slachtoffers handvaten te geven om niet ten prooi te vallen aan een dader. Dit zijn de mogelijke interventies[6]. Zoals gesteld gaat dit model echter primair uit van de processtappen. Om die reden, en ten behoeve van de leesbaarheid, is er daarom voor gekozen om ook de interventies slechts weer te geven in categorieën. Deze categorieën zijn als volgt:

1. Hulp bieden

Deze categorie omvat interventies die erop zijn gericht de dader hulp te bieden, bijv. in de vorm van behandeling (nazorg / cosa) en hulplijnen, om te voorkomen dat hij / zij overgaat tot strafbare handelingen of recidive.

2. Informatieverstrekking / kennisvergaring

Interventies onder deze categorie hebben betrekking op het registreren en het melden van gegevens die (later) van belang kunnen zijn voor de opsporing en aanpak van daders en/of interventies

[5] Van belang om te vermelden is dat de partners of actoren zoals benoemd bij de interventies niet (allemaal) aanwezig zijn geweest bij de totstandkoming van het barrièremodel in de brainstormsessies en/of hierover zijn geconsulteerd. Het feit dat zij in het barrièremodel benoemd zijn, betekent dan ook niet dat zij zich al aan deze interventies verbonden hebben.
[6] Er is bewust voor gekozen om hier het woordje 'mogelijke' aan toe te voegen omdat voor (een aantal) interventies nog nader onderzoek en/ of uitwerking noodzakelijk is.

gericht op het vergaren van informatie / kennis over de dader en het fenomeen (via wetenschappelijk onderzoek) ter input voor de aanpak.

3. Bewustwording
Bewustwording heeft betrekking op interventies die gericht zijn op de verschillende actoren in het kinderpornoveld. Dit varieert van campagnes / mediastrategieën gericht op jongeren (weerbaar maken) en hun ouders/ zorgdragers (signalen herkennen, beschermen) tot het bewustmaken van sectoren (o.a. kinderopvang, zorg) en brancheverenigingen (computer, ICT) van signalen van kinderporno en de manieren waarop daarmee kan worden omgegaan. Tevens is het van belang om bewustwordingscampagnes te voeren voor daders teneinde recidiverend gedrag te voorkomen dan wel mogelijkheden te bieden voor het contact leggen met gespecialiseerde hulp.

4. Melding
Deze categorie omvat interventies die ertoe bijdragen dat (potentieel) interessante informatie en signalen van seksueel misbruik/ kinderpornografie worden gemeld, opgevolgd en doorgezet naar de relevante instanties.

5. Protocollen
Onder protocollen vallen de interventies die erop gericht zijn dat bepaalde sectoren waarin met kinderen gewerkt wordt (kinderopvang, zorg, onderwijs e.d.) als ook brancheverenigingen waar signalen van kinderporno zichtbaar (kunnen) zijn (computerreparatiebedrijven, foto-ontwikkelbedrijven e.d.) een standaard werkwijze gaan hanteren die bijdraagt aan het voorkomen dan wel aanpakken van kinderporno (bijvoorbeeld m.b.t. in dienst nemen nieuw personeel, herkennen signalen misbruik, meldplicht e.d.)

6. Monitoren
Monitoren omvat alle interventies die erop gericht zijn om al dan niet stelselmatig toezicht te houden en/of te controleren wat een veroordeelde zedendelinquent met minderjarigen doet (online / offline) t.b.v. het voorkomen recidive. Daarnaast gaat het om monitoren in algemene zin met oog op signalen van kinderporno (bijv. door providers, social network sites, sectoren).

7. Opsporing
Deze categorie omvat de interventies binnen de opsporing van de nieuw op te richten kinderpornoorganisatie bij de politie. Hierbij valt te denken aan verbeteringen in het werkproces, het toepassen van werken onder dekmantel, het verrichten van fenomeenonderzoeken en de toepassing van innovatieve technologie.

8. Blokkeren / beperken
Tenslotte de interventies die zijn opgenomen onder de categorie blokkeren/ beperken, zijn interventies die de mogelijkheden voor de dader om (eenvoudig) de processtappen te doorlopen (m.n. digitaal) beperken of blokkeren. Voorbeelden zijn het filteren van uploads, het verspreiden van kinderporno met virussen en het verstoren van peer-to-peer netwerken.

3.4 Uitwerking interventies
Er is voor gekozen om de interventies zoals die naar voren zijn gekomen in het proces rondom het barrièremodel, niet volledig op te nemen in het barrièremodel. Reden daarvoor is enerzijds om het model overzichtelijk en leesbaar te houden (daarom is gekozen voor de categorieën zoals in voorgaande alinea's toegelicht), en anderzijds omdat een verdere inventarisatie en uitwerking van deze interventies wenselijk is om deze te kunnen toetsen aan criteria als werkbaarheid en effectiviteit.

Dit neemt echter niet weg dat er tijdens de brainstormsessies al flink is nagedacht over mogelijke interventies, gekoppeld aan de gedefinieerde processtappen. Deze interventies worden gepresenteerd in de achterliggende tabbladen van het barrièremodel, waar per processtap de interventies zijn gekoppeld aan de legale en strafbare activiteiten van de dader. Hierbij zijn de beoogde en/ of potentiële partners benoemd wiens inzet en medewerking noodzakelijk wordt geacht voor het slagen van de interventie.
Bij die interventies waarbij het PVAKP momenteel nog sterke vraagtekens plaatst als het gaat om de werkbaarheid en/of haalbaarheid, is een vraagteken in de kantlijn geplaatst.

Termijnen:
Gekoppeld aan de interventies is een indicatie gegeven van de termijn waarop de interventie zou kunnen worden geïmplementeerd. Deze indicatie is onder andere gebaseerd op de te verwachten (materiële, financiële, sociale) investeringen, het benodigde commitment en samenwerking van ketenpartners en mogelijke barrières voor implementatie (bijvoorbeeld juridisch / op het vlak van wetgeving). Deze termijnen zijn als volgt:

- direct;
- korte termijn (6 - 9 maanden);
- middellange termijn (10 - 18 maanden);
- LTK (uitvoering na het operationeel worden van het Landelijk Team Kinderporno en Kindersekstoerisme).

3.5 Preventie en voorkomen recidive
Tenslotte is ervoor gekozen om een aparte pagina met interventies op te nemen op het vlak van preventie en voorkomen recidive. Er is een groot aantal interventies bedacht die de aanpak van (de daders van) kinderporno kunnen versterken, maar die niet direct aan een van de processtappen te koppelen zijn.

Preventie gaat immers om het voorkomen dat iemand overgaat tot een van de (strafbare) processtappen (toegang verschaffen, verspreiden en verzamelen materiaal). Bovendien omvat preventie ook maatregelen die primair op het slachtoffer gericht zijn (weerbaar maken in bredere zin). Voorkoming van recidive heeft daarentegen juist wel betrekking op de strafbare processtappen, maar deze interventies zijn vaak breder toepasbaar dan op een specifieke gedraging alleen. Bijvoorbeeld het stelselmatig controleren van het online gedrag van een zedendelinquent kan zowel zinvol zijn in geval van een dader die zich schuldig heeft gemaakt aan het verzamelen van kinderpornografisch materiaal als bij een verspreider van kinderpornografie. Daarom is er voor gekozen om deze interventies apart van de processtappen op te nemen.

Op het gebied van preventie is hierbij onder andere aandacht voor interventies gericht op het vergroten van de weerbaarheid van jongeren, als ook gericht op bepaalde sectoren waarin met kinderen en jongeren wordt gewerkt.
Onder voorkomen recidive gaat het om interventies die specifiek gericht zijn op het voorkomen dat daders van zedendelicten met minderjarigen / kinderporno opnieuw de fout in gaan.
Deze interventies zijn van belang voor een integrale aanpak. Immers het is niet alleen zaak om de ketenaanpak te verbreden in termen van aantal en typen partners, maar ook in termen van benadering: preventief en nazorg.

3.6 Implementatie
Implementatie van het barrièremodel kinderporno, waar het gaat om specifieke politie interventies, is sterk afhankelijk van de organisatorische ontwikkelingen voor de vorming van een Landelijke Team Kinderporno (LTK) zoals beschreven in het actierapport ‘Kinderporno Aangepakt’ en de

begeleidende brief van Minister Opstelten van het Ministerie van Veiligheid & Justitie, aan de fracties van de 2e Kamer (juni 2011). Uitgangspunt voor de nieuwe kinderporno organisatie is een landelijk opererende eenheid op 1 januari 2012 en een totale inzet van 150 Fte aan capaciteit op 1 juli 2012.

Bij de opzet van de organisatiestructuur van de LTK worden voorwaarden gecreëerd en inbedding geborgd in onder andere het uniform werkproces en de taakstelling van de diverse eenheden. Het barrièremodel zal ook meegenomen worden in de inrichting van de nieuwe kinderporno organisatie en zal met name van belang zijn voor een effectieve ketenaanpak als onderdeel van het gestandaardiseerde werkproces (wordt er standaard en / of structureel samenwerking gezocht met de relevante ketenpartners?).

De politie is echter niet de enige speler van wie een succesvolle implementatie van (een deel van) de interventies afhankelijk is. Ook belangrijke ketenpartners zoals het Openbaar Ministerie en de diverse departementen (Ministerie van Veiligheid en Justitie en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport) zijn hierbij van groot belang. Niet om het minst omdat voor in ieder geval een deel van de interventies wetswijzigingen nodig zijn. Commitment van deze en andere spelers in het veld (o.a. hulpverlening, Internet Service Providers, brancheverenigingen) is nodig om daadwerkelijk een ketenaanpak te bewerkstelligen.

Met het barrièremodel zoals in dit document gepresenteerd, is het kinderpornoproces inzichtelijk gemaakt en is een aanzet gemaakt voor de uitwerking van interventies zoals die zijn ingedeeld in acht categorieën. Voor een aantal interventies geldt dat er inmiddels al initiatieven ontplooid zijn om deze te implementeren in de praktijk (vb. Cosa, Stop it now, Leaseweb). Echter voor een groot deel van de overige interventies geldt dat nadere uitwerking noodzakelijk is voor er over kan worden gegaan op implementatie. Bij de keuze voor uitwerking van een interventie uit dit overzicht is het van belang om stil te staan bij de werkbaarheid als ook het beoogde en te verwachten effect dat met implementatie van de interventie dient te worden behaald.

Zoals gesteld is absolute voorwaarde voor het slagen van de implementatie van de interventies, de samenwerking en commitment van de benoemde ketenpartners. Met diverse keten-partners dienen er de komende tijd structurele afspraken gemaakt te worden over de uitwerking en implementatie van de interventies. Zoals blijkt uit het barrièremodel is dit scala aan ketenpartners zeer divers. Alleen door actief en gedegen de samenwerking te zoeken met de benoemde partners, kan er daadwerkelijk een kwaliteitsslag gegeven worden aan de ketenaanpak van kinder-porno en zal het nut van het barrièremodel blijken. We moeten hierbij niet te veel vast willen houden aan de gebaande paden noch denken in onmoge-lijkheden. Door gebruik te maken van de expertise, creativiteit en ervaring van de partners tezamen kunnen we barrières opwerpen voor de dader, zowel in opsporing, preventie en nazorg. Een ding is zeker, de aanpak van kinderporno is zeker geen zaak van de opsporingsinstanties alleen.

Bijlage 1: Barrièremodel Kinderporno

Fasen	Ontdekken geaardheid	Toegang verschaffen tot strafbaar materiaal	Verspreiden van strafbaar materiaal	(misbruik om te) Vervaardigen
Legale activiteiten	**Activiteiten** • (H)erkennen behoefte • Informatie zoeken • Gelijkgezinden zoeken	**Activiteiten** • Aanschaf PC en hardware (voor gegevensopslag) • Verschaffen internettoegang • Inzicht in en aanschaf van encryptie(mogelijkheden) • Aanschaf creditcard • Verschaffen IP-adres • Contact leggen met gelijkgestemden	**Activiteiten** • Aanschaf PC en hardware (voor gegevensopslag) • Verschaffen internettoegang • Inzicht in en aanschaf van encryptie(mogelijkheden) • Aanschaf creditcard • Verschaffen IP-adres • Contact leggen met gelijkgestemden	**Activiteiten** • Kiezen werkkring • Kiezen omgeving voor (vrijwilligers)activiteiten • Contact leggen met minderjarigen
Interventies	**Interventies**: 1. Hulp Bieden **Partners**: • GGZ • Hulplijnen • Meldpunt Kinderporno • Rutgers Nisso	**Interventies**: 2. Informatieverstrekking/ kennisvergaring; 4. Melding **Partners**: • Providers / Social network sites • Detailhandel / leveranciers • Internet Service Providers (ISPs) • Elektronika handel • Creditcardmaatschappijen • Webwinkels	**Interventies**: 2. Informatieverstrekking/ kennisvergaring; 4. Melding **Partners**: • Providers / social network sites • Detailhandel/ leveranciers • ISPs • Elektronika handel • Creditcardmaatschappijen • Webwinkels	**Interventies**: 3. Bewustwording; 5. Protocollen **Partners**: • Communicatie / expertise-bureaus (vb Mijn Kind Online) • Overkoepelende organisaties i.r.t. werk kinderen • Ministerie V&J • Brancheverenigingen
Strafbare activiteiten	**Activiteiten** Geen sprake van strafbaarheid	**Activiteiten** • Verkrijgen strafbaar materiaal: fysiek/digitaal • Bekijken strafbaar materiaal: fysiek/digitaal • Verzamelen strafbaar materiaal • Lid worden van besloten netwerk gericht op uitwisseling strafbaar materiaal	**Activiteiten** • Aanbieden / publiceren / delen / ruilen van kinderporno (fysiek / digitaal)	**Activiteiten** • Grooming (fysiek en digitaal) • Feitelijk misbruik en vastlegging ervan • Vervaardigen virtuele kinderporno • Ontwikkelen (niet-strafbaar materiaal tot) strafbaar materiaal
Interventies	**Interventies**: 2. Informatieverstrekking / Kennisvergaring **Partners**: • Onderzoekers / weten-schappelijke bureaus • Universiteiten/ HBO • Politie-Academie (P-A)	**Interventies**: 3. Bewustwording; 4. Melding; 5. Protocollen; 6. Monitoren; 7. Opsporing; 8. Blokkeren/ beperken **Partners**: • Politie (incl. internationale partners) • Openbaar Ministerie (OM) • Ministerie van Veiligheid en Justitie/ wetgeving • Computer- en fotoontwik-kelbedrijven (branches) • Internet Service Providers (ISPs), Meldpunt KP • Creditcardmaatschappijen / banken • Nederlands Forensisch Instituut (NFI)/ Wetenschap • Providers / social network sites • GGZ/ Reclassering • Leasweb / Fox-IT (ICT / innovatieve bedrijven)	**Interventies**: 3. Bewustwording; 4. Melding; 5. Protocollen; 6. Monitoren; 7. Opsporing; 8. Blokkeren / beperken **Partners**: • Providers en social network sites • Politie (incl. internationale partners) • OM • Computer- en foto-ontwikkelbedrijven (branches) • Ministerie Veiligheid en Justitie (V&J) • Rechtelijke macht • Creditcardmaatschappijen • Leaseweb / Fox-IT (ICT / innovatieve bedrijven) • Wetenschap / NFI • ISPs en meldpunt kinderporno	**Interventies**: 4. Melding; 5. Protocollen; 7. Opsporing **Partners**: • Meldpunten • Politie (inclusief internatio-nale partners) • Hulpverlening • Overkoepelende org. i.r.t. werk met kinderen • Ministerie V&J, VWS • OM • Rechtelijke macht • Computerbedrijven • Computer en foto-ontwikkelbedrijven • Huisartsen, schoolartsen, eerste hulp
Voorkomen recidive		**Interventies** 1. Hulp bieden 3. Bewustwording 4. Melding 5. Protocollen 6. Monitoren	**Partners (o.a.)** • Politie / OM • Cosa / Reclassering • GGZ / huisarts • Hulplijnen / meldpunten • Brancheverenigingen • Rutgers Nisso • Voorlichtingsorganisaties • Ministerie V&J • Ministerie VWS • Ministerie OCW	

Uitwerking Uitwerking Uitwerking Uitwerking

Bijlage 2: Fenomeenbeschrijving: ontleden van het fenomeen

De methode Book of Crime zoals tijdens de sessies geïntroduceerd door de Voorziening voor Product- en Procesontwikkeling (VPP)[7] is er op gericht om het fenomeen kinderporno in kaart te brengen. Uitgangspunt is het crimineel fenomeen ontrafelen ofwel te decompositeren door te kijken wat er allemaal nodig is om van het kinderpornoproces vanuit de dader bezien, een succes te maken. Met andere woorden: wat zijn de activiteiten die criminelen uitvoeren om succesvol te zijn, wat zijn de werkwoorden van de crimineel?

Gekoppeld aan deze werkwoorden wordt vervolgens ingegaan op verschillende aspecten binnen het proces die van belang zijn voor de dader en die aanknopingspunten kunnen bieden voor de aanpak. Het gaat om het inventariseren van het:

- wie en wat
  (wie zijn de actoren en slachtoffers binnen het proces en wat doen zij binnen dat proces?)
- waarom
  (waarom gaan de actoren over tot deze activiteiten/ motivatie?)
- hoe
  (hoe gaan de actoren te werk / welke activiteiten ondernemen ze?)
- hoeveel
  (in al z'n aspecten: hoeveel tijd besteden actoren online, hoeveel materiaal is in bezit e.d.?)
- waar
  (waar vinden de activiteiten plaats / welke locaties zijn van belang voor de aanpak?)
- wanneer
  (wanneer ondernemen de actoren hun activiteiten / welke momenten zijn cruciaal in het proces?)

Door de werkwoorden te benoemen en vervolgens daaraan gekoppeld antwoorden te formuleren op bovenstaande en gelijksoortige vragen in samenwerking met de ketenpartners, wordt het kinderpornoproces ontleed. Vervolgens kunnen op basis van deze inventarisatie van het fenomeen, interventies en partners ten behoeve van de aanpak van het fenomeen worden benoemd.

Tijdens de brainstormsessies is getracht om via bovenstaande methode het kinderpornoproces in kaart te brengen. Een deel van de antwoorden[8] die daarbij zijn geformuleerd, wordt hieronder samengevat weergegeven aan de hand van een tweetal werkwoorden die tijdens de brainstorm-sessies zijn benoemd. Let wel, niet al deze gegevens zijn (voldoende) onderbouwd en vormen slechts een weergave van de input door de diverse deelnemers.

De werkwoorden

Er zijn diverse werkwoorden geformuleerd die volgens de deelnemers aan de brainstormsessies inherent zijn aan het kinderpornoproces. Een selectie van deze werkwoorden is als volgt: Seksuele gevoelens voor kinderen (h)erkennen; contact leggen met metgezellen; materiaal zoeken / verzamelen; materiaal rubriceren; afnemers zoeken; materiaal aanbieden; contact leggen met kinderen; slachtoffer (uitzoeken); slachtoffer lokken; slachtoffer verleiden; slachtoffer/ omgeving manipuleren; slachtoffer misbruiken; misbruik vastleggen; sporen versluieren; ontkennen;

[7] Hoewel gebruik is gemaakt van de methode Book of Crime is het barrièremodel niet geheel conform de werkmethode van VPP, aangezien het fenomeen als ook de interventies en de rollen van de verschillende partners daarin volgens die methode nog onvoldoende zijn uitgewerkt. De focus voor de uitwerking vanuit VPP is meer gericht op het barrièremodel als hulpmiddel/ of voorbeeld richting de uitvoering. Echter gezien de huidige ontwikkelingen in het kader van de herinrichting en de inbedding die de ketenaanpak in deze nog in te richten nieuwe (kinderporno-)organisatie (bij zowel politie als OM) zal moeten vinden, is er vooralsnog voor gekozen om het model slechts tot op het huidige niveau uit te werken. Op het moment dat er meer duidelijkheid bestaat over de nieuwe inrichting en de organisatie functioneert, ontstaat er ruimte voor een uitwerking (van o.a. de interventies) op een meer gedetailleerd niveau. Het barrièremodel dient dan als kader voor het ontwikkelen van de aanpak en nieuwe projecten.

[8] Het gaat te ver om de gehele inhoud van de brainstorm ter inventarisatie van de werkwoorden en ter beantwoording van bovenstaande vragen hier weer te geven. Er hebben immers vijf brainstormsessies plaatsgevonden waarbij uitvoerig hierover is gesproken. Door een deel van de informatie uit te lichten wordt inzicht gegeven in het proces van inventarisatie van het fenomeen en een beeld geschetst van de uitkomsten daarvan. Deze bijlage is dus niet volledig representatief voor de sessies.

Uitwerking werkwoord

Werkwoord: contact leggen met kinderen

Wie:

- Pedoseksueel
- Pedofiel met behoefte om contact te hebben met kinderen
- Pedofiel in stadium van groomen

Wat:

Contact leggen met kinderen ten behoeve van:

- Het contact op zich (niet perse seksueel, vaak wel)
- Het groomen van een kind met oog op toekomstig (gewenst) misbruik
- Grenzen verkennen en/of opzoeken van zichzelf of van het kind

Waarom:

- behoefte aan sociaal contact met kinderen
- moeite om contact te leggen met leeftijdgenoten en / of volwassenen
- seksuele opwinding
- aftasten (eigen) grenzen
- behoefte fantasieën te ontplooien
- mogelijkheden scheppen voor misbruiksituatie (band opbouwen / groomen)

Hoe:

Digitaal (zeer snel):

- voordoen als een ander/ jonger iemand
- meerdere (online) identiteiten gebruiken t.b.v. manipulatie kind
- hacken account
- inspelen op gevoelens van jongeren
- inspelen op beschikbare informatie over jongere (m.b.v. zijn / haar profielsite: hobby's e.d.)

Fysiek (investering m.b.t. tijd):

- verwennen / cadeaus / complimenten / toestaan wat van ouders niet mag
- achterhalen interesses en daarop inspelen
- afhankelijkheid creëren
- agressief en manipulerend benaderen (chantage, bang maken)

Hoeveel:

- online vele contacten leggen met verschillende jongeren (uiteindelijk 'bijt' er eentje)
- focussen op één slachtoffer, langdurig investeren in opbouwen band met kind en omgeving
- contact leggen op moment dat het kind alleen is

Waar:

Digitaal:

- Profielsites
- virtuele werelden
- chatomgevingen
- spelletjessites

Fysiek:

- Speeltuinen
- crèches / scholen
- sport- en recreatieclubs
- thuis
- in eigen werksituatie

Wanneer:

- aanwezigheid veel kinderen
- weinig toezicht
- anonimiteit

Werkwoord: kinderporno verzamelen

Wie:
- Verzamelaar
- Verslaafde
- Incident
- Pedoseksueel
- Bezit van materiaal en slachtoffers (oost-europese thuisproducties)

Wat:
- Type dader - onderscheid in verzameld materiaal
- Foto's
- Films
- Hardcopy
- Leeftijd
- Soorten / type materiaal (ernst)

Waarom:
- Verzamelwoede
- (Porno) verslaving
- Statusverhogend
- Ruilmiddel
- Marktpositie (geldelijk gewin)
- Machtpositie (chantage, afdreiging en naïviteit)
- Narcisme
- Geaardheid

Hoe:
- Downloaden
- Uitwisselen / ruilen
- Delen
- Aankopen
- Verwerven
- Toegang verschaffen
- Zelf vervaardigen
- Applicaties ter beschikking (geïnstalleerd)
- Archiveren en opbouw mappenstructuur

Hoeveel:
- 1 plaatje tot mega hoeveelheid

Waar:
- Thuis (fysiek bij zich dragende / hardware)
- "Cloud"
- Netwerk
- Elke locatie (bijv. werk)
- Versleuteld

Wanneer:
- Als omstandigheden toelaten (alleen thuis, geen controle op werk)
- Als behoefte roept
- Als metgezellen online zijn

Interventies processtap 1

Fasen	Ontdekken geaardheid

Interventies legale activiteiten uitgewerkt	Interventies	Partners	Termijn*
	• Landelijke hulplijn "stop it now" • Lotgenotengroep • Hulp bieden bij omgaan met geaardheid en fantasieën	• Meldpunt kinderporno • Rutgers Nisso-groep • Rutgers Nisso-groep / GGZ / hulplijnen	• Direct • Middel • Direct/ Middel

Interventies strafbare activiteiten uitgewerkt	Interventies	Partners	Termijn
	Wetenschappelijk onderzoek t.b.v. profielschets daders kp	• onderzoekers • wetenschappelijke bureaus • universiteiten • HBO • Politie-Academie	LTK Direct

*** Toelichting termijn**
Direct = nu al toe te passen, echter vraagt om aansturing bestaande organisatie
Korte = binnen 6-9 maanden, afspraken tussen ketenpartners dienen nog te worden geformaliseerd
Middel = binnen 10-18 maanden, onderzoek naar haalbaarheid en gewenste effect noodzakelijk

LTK = Uitvoering na het operationeel worden van Landelijk Team Kinderporno en Kindersekstoerisme

Interventies processtap 2

Fasen	Toegang verschaffen tot strafbaar materiaal

Interventies legale activiteiten uitgewerkt	interventies	Partners	Termijn*
	• Identificeren van de voor kinder-porno gebruikte apparatuur en middelen a.d.h.v. registratie gegevens bij aanschaf	• Detailhandel, leveranciers, ISPs, elektronicahandel, creditcardmaatschappijen, webwinkels	Middel
	• Signaleren en melden bij bepaalde zoektermen en taalgebruik	• Providers en socialnetwork sites	LTK

Interventies strafbare activiteiten uitgewerkt	Interventies	Partners	Termijn
	• Signaleren en melden bij bepaalde zoektermen en taalgebruik	• Providers en social networksites	Middel
	• Fenomeen onderzoeken, internet recherche, werken onder dekmantel en internationale informatie uitwisseling, runnen van informan-ten en toepassing BOB	• Politie, OM, internationale partners (handhaving), int. verdragen	Direct
	• Landelijk protocol en meldplicht voor computer-reparatiebedrijven en foto ontwikkelbedrijven bij aantref-fen afbeeldingen seksueel misbruik minderjarigen	• Computer en foto-ontwik-kelbedrijven branche, Min. V&J (wetgeving)	Middel
	• Standaard inbeslagname digitale gegevensdragers bij zedendelicten met minderjarigen	• OM, Politie, Rechterlijke macht	Korte
	? Verstoren peer to peer netwerken door aanmaken nepaccounts	• Politie, OM, ISP	Middel
	? Verspreiden en / of aanbieden van zogenaamde kinderporno met virussen	• Politie, OM, ISP	Middel
	? E-mail of sms-bom naar verdachte e-mail adressen / telefoonnummers	• Politie, OM, ISP	Middel
	• Aanlopen IP-adreshouder met INDIGO-afdoening (brief of controle)	• Politie, OM, GGZ en Reclassering	Korte
	• Ontwikkelen landelijk protocol met creditcardmaatschappijen voor blokkering na aankoop kinderporno	• Politie, OM, Creditcardmaatschappijen	Korte
	• Publiek- private samenwerking met hostingsbedrijven voor signalen van kinderporno (uploaden, bezit)	• Leaseweb, Fox-it, politie, OM, Kmar	Direct
	• Doorontwikkelen van nieuwe digitale technologieën voor onder-kenning van kinderporno op internet, in gesloten netwerken en op gegevensdragers	• Politie, wetenschap, NFI, ISP	LTK
	? Cookies op kinderpornosites plaatsen dat de politie meekijkt, IP-adres registreert en doorverwijzing naar 'Stop it now' of afsluiten pagina en nep-kp pagina maken	• Politie, OM, ISP, meldpunt kinderporno	Middel
	? Verplichte afgifte encryptiesleutels digitale gegevens (wettelijk regelen)	• Ministerie V&J	Middel

Interventies processtap 3

Fasen	Verspreiden van strafbaar materiaal

Interventies legale activiteiten uitgewerkt	interventies	Partners	Termijn*
	• Signaleren en melden bij bepaalde zoektermen en taalgebruik • Identificeren van de voor kinder-porno gebruikte apparatuur en middelen a.d.h.v. registratie gegevens bij aanschaf	• Providers en social networksites • Detailhandel, leveranciers, ISPs, elektronicahandel, creditcardmaatschappijen, webwinkels	Middel LTK

Interventies strafbare activiteiten uitgewerkt	Interventies	Partners	Termijn
	• Signaleren en melden bij bepaalde zoektermen en taalgebruik	• Providers en social networksites	Middel
	• Fenomeen onderzoeken, internet recherche, werken onder dekmantel en internationale informatie uitwisseling, runnen van informanten en toepassing BOB	• Politie, OM, internationale partners (handhaving), int. verdragen	Direct
	• Landelijk protocol en meldplicht voor computer-reparatiebedrijven en foto ontwikkelbedrijven bij aan-treffen afbeeldingen seksueel misbruik minderjarigen	• Computer en foto-ontwikkelbedrijven branche, Min V&J	Middel
	• Standaard inbeslagname digitale gegevensdragers bij zedendelicten met minderjarigen	• OM, Politie, Rechtelijke macht	Korte
	? Verstoren peer to peer netwerken door aanmaken nepaccounts	• Politie, OM, ISP	Middel
	? Verspreiden en / of aanbieden van zogenaamde kinderporno met virussen	• Politie, OM, ISP	Middel
	? E-mail of sms-bom naar verdachte e-mail adressen / telefoonnummers	• Politie, OM, ISP	Middel
	• Ontwikkelen landelijk protocol met creditcardmaatschappijen voor blokkering na aankoop kinderporno	• Politie, OM, Creditcardmaatschappijen	Korte
	• Publiek- private samenwerking met hostingsbedrijven voor signalen van kinderporno (uploaden, bezit)	• Leaseweb, Fox-it, Politie, OM	Direct
	• Doorontwikkelen van nieuwe digitale technologieën voor onderkenning van kinderporno op internet, in gesloten netwerken en op gegevensdragers	• Politie, wetenschap, NFI, ISP	LTK
	? Cookies op kinderpornosites plaatsen zodat de politie mee kan kijken, IP-adres registreert en door-verwijzing naar 'Stop it now'	• Politie, OM, ISP, meldpunt kinderporno	Middel
	? Verplichte afgifte encryptiesleutel digitale gegevens (wettelijk regelen)	• Ministerie V&J	Middel

Interventies processtap 4

Fasen	(misbruik om te) Vervaardigen

	interventies	Partners	Termijn*
Interventies legale activiteiten uitgewerkt	• Bewustwordingscampagne en mediastrategie gericht op jongeren t.b.v. verhoogde weerbaarheid	• Diverse communicatie- / expertisebureaus (vb Mijn Kind Online)	korte
	• Opstellen, handhaven 1 protocol voor beroepen, verenigingen en organisaties met kinderen t.b.v. situationele preventie inclusief herkennen (digitale) signalen van seksueel geweld tegen kinderen	• Ministerie V&J, VWS, koepelorganisaties voor beroepen, verenigingen en organisaties	Middel
	• Permanente screening van medewerkers/ vrijwilligers werkzaam met kinderen (o.a. met gebruikmaking van Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)	• Ministerie V&J, Ministerie VWS, brancheverenigingen	Middel

	Interventies	Partners	Termijn
Interventies strafbare activiteiten uitgewerkt	• Ontwikkelen van 1 landelijke meldknop voor signalen van grooming, seksueel misbruik, kinderporno- en sekstoerisme misbruik, kinderporno en kinderseks	• Meldpunten, politie, hulpverlening	Korte
	• Opstellen en handhaven van 1 protocol voor beroepen, verenigingen en organisaties met kinderen t.b.v. situationele preventie inclusief herkennen van (digitale) signalen van seksueel geweld tegen kinderen	• Ministerie V&J; VWS; koepelorganisaties voor beroepen, verenigingen en organisaties	Korte
	• Standaard inbeslagname digitale gegevensdragers bij zedendelicten met minderjarigen	• OM, politie, Rechtelijke macht	Korte
	• Fenomeen onderzoeken, internet recherche, werken onder dekmantel en internationale informatie uitwisseling, runnen van informanten en toepassing BOB	• Politie, OM, internationale partners (handhaving), int. verdragen	Korte
	• Landelijk protocol en meldplicht voor computer-reparatiebedrijven en foto ontwikkelbedrijven bij aantreffen afbeeldingen seksueel misbruik minderjarigen	• Computer en foto-ontwikkelbedrijven branche, Ministerie V&J	Direct
	• Meldplicht signalen conform huiselijk geweld voor gezondheidszorg en onderwijs	• OM, politie, huisartsen, schoolartsen, Eerste-Hulp	Middel

Interventies preventie en voorkomen recidive

Fasen	Preventie en Voorkomen Recidive

	interventies	Partners	Termijn*
Interventies t.b.v. preventie	• Bewustwordingscampagne en mediastrategie gericht op daders, jongeren, ouders en samenleving	• Diverse voorlichtings / expertisebureaus (vb Mijn Kind Online)	Middel
	• Permanente screening van medewerkers / vrijwilligers werkzaam met kinderen (o.a. met gebruikmaking van Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)	• Ministerie V&J, Ministerie VWS, brancheverenigingen	Direct
	• Verplicht lesprogramma internet in curriculum voor scholen opnemen	• Ministerie OCW, scholen, mijn kind online, digibewust	Middel
	• Viral ontwikkelen die jongeren bekend maakt met online risico's en grenzen	• ISP, mijn kind online, digibewust	Korte
	• Ontwikkelen van 1 landelijke meldknop voor signalen van grooming, seksueel misbruik van kinderen, kinderporno en kindersekstoerisme	• Meldpunten, politie, hulpverlening	Korte
	• Opstellen en handhaven 1 protocol voor beroepen, verenigingen en organisaties met kinderen t.b.v. situationele preventie (incl. herkennen digitale signalen van seksueel geweld tegen kinderen)	• Ministerie V&J; VWS; koeporganisaties voor beroepen, verenigingen en organisaties	Korte
	• Uitbreiding van digitale wijkagenten voor monitoring van websites voor kinderen (Habbo enz)	• Politie, websites	Korte
	• Landelijke hulplijn 'Stop it now' voor pedofielen.	• Meldpunt kinderporno, politie	Direct

	Interventies	Partners	Termijn
interventies t.b.v. voorkomen recidive	• Remotebeheer: stelselmatig checken en / of beperken wat veroordeelde zedendelinquent met minderjarigen online doet (monitoring)	• Reclassering, politie, OM	Middel
	• Daderregie (onaangekondigd controleren van bekende daders met hoog recidiverisico door de politie)	• Reclassering, politie, OM	Middel
	• Casusoverleg met ketenpartners m.b.t. monitoring veroordeelde zedendelinquenten	• OM, politie, Reclassering, GGZ, hulpverlening, huisarts, AMK	LTK
	• Registratie kp door hulpverleningsinstantie verbeteren	• AMK, kindertelefoon e.d.	Middel
	• Cosa project: cirkels van vrijwilligers rondom veroordeelde zedendelinquent	• Reclassering, politie, GGZ, OM	Korte
	• Verplicht terugvalprogramma (curatief) als (bijkomende) straf	• OM, Reclassering	Middel
	• Bewustwordingscampagne en mediastrategie gericht op daders	• Voorlichtingsinstanties, overheid, hulpverlening	Middel
	• Ontwikkelen van 1 landelijke meldknop voor signalen van grooming, seksueel misbruik, kinderporno- en sekstoerisme misbruik, kinderporno en kinderseks	• Meldpunten, ministeries, politie, hulpverlening	Korte
	• Opstellen en handhaven 1 protocol voor beroepen, verenigingen en organisaties met kinderen t.b.v. situationele preventie incl. herkennen (digitale) signalen van seksueel geweld tegen kinderen	• Ministerie V&J en Ministerie VWS, koepelorganisaties voor beroepen, verenigingen en organisaties	Korte
	• Informatie uitwisselen door Openbaar Ministerie aan B&W m.b.t. veroordeelde zedendelinquenten in gemeente en verhuisberichten doorsturen	• OM, Gemeenten, Reclassering	Middel
	• Database veroordeelde zedendelinquenten beschikbaar stellen door organisaties die met kinderen werken t.b.v. screening kandidaten	• Politie, OM, koepelorganisaties i.r.t. werk met kinderen	Middel
	• Zedenvolgsysteem en onder toezicht stellen van veroordeelde zedendelinquenten met minderjarigen	• OM, Rechterlijke macht, Reclassering, politie, GGZ	Middel
	• Communicatiestrategie voor opgeloste KP-zaken	• OM, Politie, media	Korte
	• Schadevergoeding voor slachtoffers middels civiele procedure	• OM, politie	Direct
	• Meldplicht signalen conform huiselijk geweld voor gezondheidszorg en onderwijs	• OM, politie, huisartsen, schoolartsen, Eerste-Hulp	Korte
	• Uitbreiding bijkomende straffen (onderzoek computer, internet toezicht, verbod IP-adres, reisverbod, deelname behandelprogramma's en verplicht toezicht		Middel
	• Uitbreiding van digitale wijkagenten voor monitoring van websites voor kinderen (Habbo enz)	• Politie, websites	Korte
	• Aandacht besteden aan risico potentieel daderschap in hulpverlening voor slachtoffers (passend hulpverleningspakket)	• Hulpverlenende instanties (GGZ e.d.)	Korte